

Bình giảng khổ 5 và 6 bài thơ Sóng (Xuân Quỳnh)

Những bài văn hay tuyển chọn chủ đề bình giảng, phân tích khổ thơ thứ 5 và 6 trong bài thơ Sóng của Xuân Quỳnh - Văn mẫu lớp 12.

Đề bài: "Sóng" là bài thơ tình tiêu biểu của Xuân Quỳnh, thể hiện một tâm hồn luôn luôn trần trở, khát khao được yêu thương gắn bó. Anh (chị) hãy bình giảng khổ thơ dưới đây để làm sáng tỏ nhận định trên:

"Con sóng dưới lòng sâu

(...) Hướng về anh một phương"

Bài làm:

Hướng dẫn lập dàn ý

I. Mở bài

- Giới thiệu qua tác giả Xuân Quỳnh là một gương mặt tiêu biểu của phong trào thơ trẻ chống Mỹ.

- Thơ Xuân Quỳnh là một hồn thơ rất đổi trẻ trung, tươi mát, đầy nữ tính. Đặc điểm đặc sắc trong thơ tình yêu của Xuân Quỳnh là: Vừa khát khao một tình yêu lí tưởng, vừa hướng tới hạnh phúc thiết thực của đời thường. Tất cả những điều ấy được thể hiện trong một hồn thơ giản dị, tự nhiên và hồn nhiên. Có thể nói, cùng với "Thuyền và biển", "Thơ tình cuối mùa thu", bài thơ "Sóng" đã kết tinh được tất cả những gì là sở trường nhất của hồn thơ Xuân Quỳnh.

II. Thân bài

- Hình tượng trung tâm và nổi trội trong bài thơ là hình tượng "Sóng", bao trùm cả bài thơ là hình tượng: Sóng

+ Sức sống và vẻ đẹp tâm hồn của nhà thơ trẻ cũng như mọi sáng tạo nghệ thuật trong bài thơ đều gắn liền với hình tượng sóng. Cả bài thơ là những con sóng tâm tình của một người phụ nữ được khơi dậy khi đứng trước biển cả.

+ "Sóng" là một trong những hình tượng ẩn dụ, nó là sự hóa thân của cái tôi trữ tình của Xuân Quỳnh. "Sóng" và "em", vừa hòa hợp là một, lại vừa phân đôi để soi chiếu, cộng hưởng. Tâm hồn người phụ nữ đang yêu soi vào sóng để thấy rõ lòng mình, nhờ sóng để biểu hiện những trạng thái của lòng mình.

→ Với hình tượng sóng, có thể nói Xuân Quỳnh đã tìm được một cách thể hiện thật xác đáng tâm trạng của người phụ nữ trong tình yêu.

Bình giảng khổ 5 và 6 bài thơ Sóng (Xuân Quỳnh)

– Hình tượng sóng đã gợi ra trong cả bài thơ bằng âm điệu: Bài thơ có một âm hưởng dào dạt, nhịp nhàng, lúc sôi nổi trào dâng, lúc thì thâm sâu lắng, gợi âm hưởng của những đợt sóng miên man, vô tận. Âm hưởng ấy được tạo dựng nên bởi thể thơ năm chữ, với những câu thơ liền mạch, từng không ngắt nhịp, các khổ thơ được gắn kết với nhau bằng cách nối vần (“*Khi nào ta yêu nhau*”... “*Con sóng dưới lòng sâu*”).

→ Nhịp sóng đó cũng chính là nhịp lòng của tác giả, một tâm trạng đang xao động, trào dâng, miên man và chất chứa những khát khao, rạo rức.

- Khổ 5: Tình yêu luôn đi liền với nỗi nhớ. Tâm hồn đang yêu ở đây luôn soi vào sóng để diễn tả cái sâu sắc, bao la của nỗi nhớ trong lòng mình, nó choán đầy cả tầng sâu và bề rộng, nó chiếm lĩnh trọn cả thời gian, cả ngày lẫn đêm:

“Con sóng dưới...

...không ngủ được”

– Sóng như nỗi lòng của người con gái vậy: “Lòng em nhớ đến anh – Cả trong mơ còn thức” → Em “thức” cả trong mơ → Nỗi nhớ không chỉ chiếm lĩnh ý thức mà còn thấm sâu vào tiềm thức.

- Khổ 6: Tình yêu rất sôi nổi, nồng nhiệt của Xuân Quỳnh cũng lại là một tình yêu chân thành và trong sáng, một tình yêu đòi hỏi sự gắn bó thủy chung. Như mọi con sóng dù “muôn vời cách trở” nhưng vẫn hướng vào bờ và nhất định tới bờ, thì lòng em cũng thế:

“Dẫu xuôi về...

...một phương”

→ Đứng trước biển, cũng là đối diện với sự vô cùng vô tận của không gian, sự vô thủy vô chung của thời gian và thấy đời người thật ngắn ngủi... Xuân Quỳnh muốn được có mặt mãi trên cõi đời này. Để được sống, được bắt tử trong tình yêu. Sống trong tình yêu là hạnh phúc, là khát vọng vĩnh hằng.

=> Bài thơ kết thúc, nhưng những con sóng trong trái tim say đắm của Xuân Quỳnh vẫn còn cào trong ngực, trong lòng ngực của những đôi lứa yêu nhau... Con sóng tình yêu không bao giờ ngừng nghỉ. Mãi mãi dào dạt, “bồi hồi trong ngực trẻ”.

III. Kết bài

- Khẳng định hình tượng sóng đã làm cho bài thơ thành công.

Bình giảng khổ 5 và 6 bài thơ Sóng (Xuân Quỳnh)

- Tình yêu luôn luôn quan trọng với cuộc sống của mỗi con người, mỗi chúng ta ai cũng có quyền yêu và được yêu. Và tình yêu của tuổi trẻ là tình yêu mãnh liệt và cảm xúc trong sáng nhất.

Một số bài văn hay tham khảo của học sinh lớp 12

Bài số 1:

Đề tài tình yêu là một đề tài đã khiến cho rất nhiều thế hệ nhà văn, nhà thơ tốn nhiều giấy mực. Viết về tình yêu, thì điều đặc biệt là viết về nỗi nhớ, sự thủy chung trong tình yêu, nhưng có lẽ một nhà thơ nữ viết về tình yêu của chính những người phụ nữ thì ít thấy. Nhưng Xuân Quỳnh đã làm được điều đó qua bài thơ Sóng - một bài thơ tình hay nhất trong sự nghiệp của chị.

Khi nhắc về tình yêu, người ta không thể không nhắc tới nỗi nhớ và sự thủy chung nên trong *Sóng* chị đã dành cho nỗi nhớ và sự thủy chung một phần khá quan trọng trong hai khổ thơ:

Con sóng dưới lòng sâu

....

Hướng về anh một phương

Khi nhắc đến Xuân Quỳnh, người đọc thường nhắc tới một giọng thơ nồng hậu, thiết tha lúc nào cũng khao khát và ngập tràn thương yêu. Tình yêu trong thơ chị lúc nào cũng còn cao, sâu sắc và mạnh mẽ, nhưng cũng không kém phần dịu dàng nữ tính. Sóng được chị viết vào năm 1967 khi chị còn rất trẻ với một tâm hồn còn đầy rạo rức yêu thương và tình yêu. Bài thơ được in trong tập thơ *Hoa dọc chiến hào*. Hai khổ thơ mà ta bình giảng trên nằm ở phần giữa bài thơ, nó nói lên nỗi nhớ nhung của tình yêu và sự thủy chung. Hình tượng xuyên suốt bài thơ vẫn là hình tượng “Sóng” – sóng ở đây được Xuân Quỳnh gửi vào đó cả tâm hồn người con gái khi đang yêu. Mượn sóng để nói đến người phụ nữ và tình yêu của phụ nữ, đây là việc Xuân Quỳnh đã từng làm trong *Thuyền và biển*. Nhưng ở trong hai khổ thơ này *Sóng* là sóng của nhớ nhung, chung thủy.

Ngay khổ thơ thứ nhất, Xuân Quỳnh với cách sử dụng điệp cấu trúc, điệp từ “con sóng” và cách sử dụng tương quan đối lập “dưới lòng sâu”, đối lập với “trên mặt nước” đã miêu tả hai con sóng ở hai vị trí khác nhau nhưng chúng cùng mang một nỗi “nhớ bờ”... Tương quan đối lập được nói ở trên khiến người đọc cảm nhận nỗi nhớ ấy như mạnh mẽ, da diết hơn, nỗi nhớ ấy không chỉ hiện hữu trên mặt nước mà còn ở chiều sâu từng mét nước. Dường như con sóng mang nỗi nhớ tràn ngập trong suốt bản thân mình. Nỗi nhớ như thấm đẫm trên từng ngọn sóng tới chân sóng. Bởi vì sóng là hiện thân của người con gái, là hiện thân của tình yêu mãnh liệt của người con gái nên ở đây ta có thể hiểu nỗi nhớ

Bình giảng khổ 5 và 6 bài thơ Sóng (Xuân Quỳnh)

cũng đang tràn ngập trong lòng người con gái, nó hiện hữu qua khuôn mặt buồn nhớ qua tâm trạng sâu nhớ.

Câu thơ thứ ba cất lên như một tiếng thốt của tâm trạng: “Ôi con sóng nhớ bờ”. Phải nhớ thương nhiều lắm, nỗi nhớ phải da diết, nồng nàn lắm thì mới có thể thốt lên, mới có thể gọi thành tên như vậy. Từ “Ôi” là từ cảm thán được nhà thơ đưa lên đầu câu thơ càng khiến tứ thơ thêm mềm mại như tâm hồn người con gái:

Con sóng dưới lòng sâu

Con sóng trên mặt nước

Ôi con sóng nhớ bờ

Xuân Quỳnh đã nhân hóa hình ảnh sóng khiến sóng như một con người cụ thể với những diễn biến tâm trạng sinh động. Chính vì vậy, nỗi nhớ của người phụ nữ qua hình ảnh “sóng nhớ bờ” càng đậm nét. Vẫn với cách nhân hóa hình tượng “sóng” ở câu thơ thứ tư, Xuân Quỳnh đã đem tới một ý thơ mới mẻ “*Ngày đêm không ngủ được*”. Trạng từ chỉ thời gian “ngày đêm” cùng với đại từ phủ định “không” đã góp phần miêu tả một nỗi nhớ dai dẳng, khôn nguôi luôn luôn thường trực cả trong ngày và đêm. Có lẽ khi tình yêu đến, khi nỗi nhớ trong tình yêu ngập tràn trong lòng, thì đó lại là điều không khó hiểu.

Nếu như ở khổ thơ này, nỗi nhớ của người phụ nữ trong tình yêu được gián tiếp gửi gắm qua hình tượng con sóng, thì ở hai câu cuối Xuân Quỳnh đã chính thức cất lên tiếng nói nhớ nhung: *Lòng em nhớ đến anh / Cả trong mơ còn thức*. Sóng “không ngủ được” ở trên, đến đây hoàn toàn có thể hiểu là người con gái không ngủ được. Nỗi nhớ ở đây một lần nữa được tràn ngập trong lòng người con gái nó hiển hiện trong cả lúc có nhận thức và cả trong vô thức “lúc mơ”. Khổ thơ nói tới nỗi nhớ, nhưng cũng góp phần miêu tả một tình yêu sâu sắc mãnh liệt với nhớ nhung là biểu hiện rõ nét nhất của tình yêu. Khổ thơ tiếp theo:

"Dẫu xuôi về phương Bắc

Dẫu ngược về phương Nam

Nơi nào em cũng nghĩ

Hướng về anh một phương".

Một lần nữa biện pháp điệp cấu trúc, cách sử dụng tương quan đối lập được Xuân Quỳnh tận dụng để nói tới sự thủy chung trong tình yêu. “Dẫu” là một từ có tính chất phủ định dù có xa xôi cách trở, dù cách xa với những miền đất xa tắp “phương Bắc” hay “phương Nam” thì trong lòng con sóng chỉ có một phương là bên bờ, còn trong lòng người phụ nữ thì chỉ có một phương hướng tới đó chính là tình yêu của mình, đó chính là người yêu.

Bình giảng khổ 5 và 6 bài thơ Sóng (Xuân Quỳnh)

Thủy chung là một đặc tính đặc biệt và hết sức cần thiết trong tình yêu, nó cũng là đặc điểm của những người phụ nữ Việt Nam. Khi sử dụng cụm từ "nơi nào", Xuân Quỳnh đã như cất lên lời nguyện suốt đời chung thủy với người yêu, với anh. Nếu như xuôi về phương Bắc, ngược về phương Nam là con đường thực tế nối những vùng đất thì "Hương về anh một phương" là con đường gắn kết nối hai trái tim con người đang tràn ngập yêu thương.

Với hai khổ thơ, Xuân Quỳnh một lần nữa khắc họa tình yêu người phụ nữ. Cách sử dụng các biện pháp tu từ, đối lập, tương phản, điệp, cách sử dụng từ cảm thán và cách mượn hình tượng sóng đã góp phần tạo nên thành công cho tác phẩm. Với thành công của mình, *Sóng* luôn xứng đáng là bài thơ tình được mọi thế hệ thanh niên yêu thích.

Bài số 2:

"Sóng" của Xuân Quỳnh (1942-1988) là một bài thơ tình rất đẹp. Vẻ đẹp của một tâm hồn khao khát yêu thương trong mỗi tình đầu rạo rực của thiếu nữ. Vẻ đẹp của nhạc; nhạc của lòng cũng là nhạc của thơ, nhạc của sóng reo, sóng vỗ. Vẻ đẹp của men say tình ái được cất lên thành lời ca ngọt ngào, tha thiết biết bao:

"Con sóng dưới lòng sâu

...

Hương về anh một phương".

Hình tượng "sóng" đầy thi vị. Bất cứ ở đâu, dù ở "dưới lòng sâu" hay ở "trên mặt nước", thì sóng vẫn "nhớ bờ". Dù cả trong ngày và trong đêm dài vắng vẻ, sóng vẫn "không ngủ được". Các động từ - vị ngữ: "nhớ bờ", "không ngủ được" đã được nữ sĩ dùng rất đắt, tinh tế và biểu cảm, đem đến cho ta bao cảm xúc đẹp về tình yêu:

"Con sóng dưới lòng sâu

Con sóng trên mặt nước

Ôi con sóng nhớ bờ

Ngày đêm không ngủ được".

Nỗi nhớ ấy rất mãnh liệt. Dù ở không gian nào "dưới lòng sâu hay "trên mặt nước", dù ở thời gian nào "ngày" cũng như "đêm", sóng vẫn "nhớ", sóng vẫn bồn chồn, thao thức "không ngủ được". Lấy không gian và thời gian để "đo" nỗi nhớ của em, tác giả đã thể hiện một cách sâu sắc một tâm hồn luôn luôn trăn trở, khao khát được yêu thương. Sóng đã được nhân hóa mang hồn em và tình em. Từ cảm "ôi" xuất hiện trong đoạn thơ như một tiếng lòng chấn động rung lên: "Ôi con sóng nhớ bờ...".

Bình giảng khổ 5 và 6 bài thơ Sóng (Xuân Quỳnh)

Từ hiện tượng sóng vỗ xôn xao suốt đêm ngày trên đại dương, nữ sĩ liên tưởng đến tình cảm của thiếu nữ:

"Lòng em nhớ đến anh

Cả trong mơ còn thức".

"Cả trong mơ" và cả khi "còn thức", trong thực và trong mộng, em vẫn "nhớ đến anh". Hình bóng chàng trai - người tình đã choán ngập tâm hồn cô gái. Yêu là sự hòa nhập hai tâm hồn. Sóng trên đại dương là biểu tượng cho sự sống muôn đời, cũng như tình yêu của "em" đối với "anh" mãi mãi là nỗi khao khát nhớ thương, mong đợi, trong không gian, trong thời gian, và "cả trong mơ còn thức". Xuân Quỳnh đã có một cách nói mới mẻ, một cách diễn đạt độc đáo khi thể hiện nỗi nhớ trong tình yêu, của "em". Ta hãy trở về với ca dao:

"Nhớ ai em những khóc thầm

Hai hàng nước mắt đầm đầm như mưa".

hay:

"Nhớ ai bồi hồi bồi hồi

Như đứng đống lửa, như ngồi đống than".

hay:

"Nhớ ai nhớ mãi thế này?

Nhớ đêm quên ngủ, nhớ ngày quên ăn".

Qua đó, ta mới cảm thấy cái ý vị đậm đà của ngôn từ, cái cảm xúc nồng cháy của tâm hồn thiếu nữ: *"Lòng em nhớ đến anh - Cả trong mơ còn thức"*.

Tình yêu luôn luôn đối diện với bao thử thách, trong đó có sự cách trở về thời gian và không gian. Sự cách trở ấy đã làm cho tâm hồn thiếu nữ, tâm hồn "em" thêm đẹp, đỉnh ninh lời thề nguyện "trăm năm một chữ đồng đến xương" ("**Truyện Kiều**"). Lửa đời ngày xưa, với sức mạnh của tình yêu, họ quyết tâm vượt qua mọi thử thách "tam tứ núi cũng trèo, ngũ lục sông cũng lội, thất bát đèo cũng qua" để được sống dưới một mái ấm hạnh phúc đời đời bên nhau. Với "em" thì dù đi đâu, dù có lên thác xuống ghềnh, "dẫu xuôi về phương Bắc - dẫu ngược phương Nam" trong bom đạn thời chiến tranh chống Mỹ (1967), lòng em vẫn "hướng về anh một phương", hướng về "anh", người mà "em" thương nhớ, đợi chờ:

Bình giảng khổ 5 và 6 bài thơ Sóng (Xuân Quỳnh)

"Nơi nào em cũng nghĩ

Hướng về anh một phương".

Các điệp ngữ: "dẫu xuôi về", "dẫu ngược về", "phương" (phương Bắc, phương Nam, một phương) đã liên kết với các từ ngữ: "Em cũng nghĩ", "hướng về anh" làm cho niềm tin đợi chờ trong tình yêu được khẳng định một cách mạnh mẽ. Chữ "một" trong câu thơ "hướng về anh một phương" đã thể hiện một tình yêu sắt son thủy chung.

Có thể nói, đoạn thơ trên đây là một âm vang của tiếng sóng, là một khúc tâm tình của thiếu nữ trần trở, khát khao được yêu thương gắn bó. Trái tim của thiếu nữ nồng hậu và đắm thắm biết bao! Sóng nhớ bờ, em nhớ anh là quy luật muôn đời của tự nhiên, của sự sống và tình yêu. Xuân Quỳnh đã viết nên những vần thơ ngũ ngôn có nhạc điệu ngân vang tha thiết, có hình tượng sóng và hình tượng em rất đẹp. Các ẩn dụ và liên tưởng đầy tính nhân văn. Cấu trúc song hành (câu 1 với 2, câu 3, 4 với câu 7, 8) và các điệp ngữ (sóng... dẫu... về, phương) đã tạo nên âm điệu triền miên, liên hồi như tiếng sóng vỗ xôn xao, bồi hồi trong lòng "em".

"*Yêu là chết ở trong lòng một ít*"? - Không! Với Xuân Quỳnh, thì tình yêu là "khát vọng, đã làm cho thiếu nữ hồn hậu hơn, cao quý hơn. Bởi lẽ:

"Tình yêu là thế, em ơi!

Hai người mà hóa một người trăm năm ..."

"*Lạ chưa?*" - Tố Hữu